

עין משפט גד מצוה

יא א מיי פ"א מהל' מירות הלכה טו:
יב ב מיי שם פ"ב הלכה ד':

יג ג מיי פ"ד מהל' ספולי מוקדשין הלכה א':

מוסף רש"י

ליפר לאשתו והוא ליחסר. אי אמרת בשלמא מיעקר עקר ואין לו מוקס למתים נדרו אם יפר ומנאל שחא גורס ליבעל נדרו, וקיי"ל (נהירג:) והוא אינו מיחל, אלל אי אמרת מינו גיין, הולל ומכל מוקס דיין התפיס ואין נדרו בעל צנוטל עלה ליפר לה והוא לימק, שהי לא נעקר בהפרתו הנדר מעיקר ודין התפיס (ומארי בשבט). אמתה התטאת תמות. אמתה הכזמה שפירשה לשם חטאת תמות (לקמן טז:ד).

פי' הרא"ש

אמר הלום אם לא הוזכר אבר שהנשמה תלוי בו, והכי נתיב בתוספתא פי' הכוונה כשערו ה"ז נזיר ידו כידו ורלי כחילו ה"ז נזיר ידו נזירה רגלי נזירה (אמר כלום הריני ט) נזיר וישמעה אשתו ואמרה ואני מיפר לה ושלו קיים שאין נזרו תלוי בנדרה שהוא נזיר תחילה: הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר לה שאם היה מיפר שלה היה גם נזור בטל בהנתי בריש פירוקן הולק הראשון והתורו כולם וכתיב לא לחל דבריו הוא אינו מיחל לעצמו: הריני נזיר ואת ואמרה אמן שאל אותה אם גם היא תרצה להיות נזירה ואמרה אמן מיפר שלה ושלו קיים שאין נזרו תלוי בנדרה. הריני נזירה ואתה שאלה לו אם גם הוא רוצה להיות נזירה ואמר אמן אינו יכול להפר לפי שנזורו תלוי בנדרה. אינה סופגת ארבעים שכבר היפר נזרה. ר' יהודה אר' אר' אינה סופגת ארבעים מן תורהו הספוג מכת מדרות מדרבנן לפי שכיוונה ליבדור על דברי תורה ובתו' מכות ג' תנא מכות מ' מן התורה אבל מכת מדרות אינו נזיר מכן אותו עד שהצא נפשו אבל הכא שבערה כבר לא עריפה מאם לא הפיר לה: האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה בנזיר בהמות חטאת ועולה ושלמים אם משלו היתה הבמה' הצא ותרעה בעדר הדפרשה בטעות היתה. דכי אקני לה מירו דצריך לה מירו דלא צריך לה לא אקני לה ואם משלה היתה חטאת שבעה לה לא אחר ע"מ שאין להקנה רשות בה תמות כדמפ' הרויא כמו חטאת שנתכפרו בעליה דלמיתה אולא, ועולה ושלמים יקברו כיון שהופרשו ונאכלים השלמים ליום א' בחומר שלמי נזיר ואינו טענין לחם. ואפי' הפרישה הלחם שאם טחיטת השלמים מקדשתן ומיהו פירון צריך שכבר קדש קודשת דמים

כא':

ידי נזירה בו'. וה"ה צמתניתין אי לא ב' פי כפיו אלל פי נזיר ושערי נזיר לא אמר כלום דאין הנשמה תלויה בו:

בעל מיעקר קא עקר. הנדר מעיקרא כשמפר לאשתו והוי כאליו לא חל מעולם כמו חכם שעוקר הנדר מעיקרו או

מינו גיין מהפרה ואילך הוא דמתצטל

הנדר ועד ההפרה היה מקוייס: **אי** אמרינן מיעקר עקר חבירתה נמי מישתראי שהי הוא כאליו לא חל הנדר מעולם ואי אמרינן מינו גיין היא מישתראי וצבירתה אסורה לפי שהיתה הראשונה בכל דין נזירות עד ההפרה וספיר מיתפיס זה שניה והפרת הראשונה אינה מועלת לשניה ונהי דלגבי חכם הותר הנדר הראשון הותרו כולם היינו משום דחכם עוקר הנדר מעיקרו ומנאל כאליו לא חל מעולם אלל בעל שמיפר בלא חרטא אינו עוקר הנדר מעיקרו אלל חרטא גיין וה"ה דמני למימר דנפקא מינה אם שמתה ציין ונטמאה וגלמה צמוד ואח"כ היפר לה דאי מעיקר עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה וכן לענין אם נטמאה צנוגג ואח"כ היפר אי מעיקר עקר לא תציל עולת העוף ואשם ואי מינו גיין מביאה עולת העוף ואשם שהי חל הנזירות עד עתה: **אלא** ש"מ בעל מיעקר עקר, ובהמתה הוא מותר כמותה דלא חל הנדר מעולם ולכן אינו מיפר דאינו מיפר לעצמו אלל אחרים מוחלין לו וצ"ע ג' דלא דמי לאחרים כדיון דרשאי להפר לאשתו ותירן הר"ר אליהו דה"פ א"צ"ב מיעקר עקר אינו יכול להפר דפשיטא דקיים לה שאם לא קיים לה לא היה לדיורו שום דבר אלא מינו גיין א"כ אינו תלוי בדבורו וכיון שאין תלוי בדבורו ממילא הוי מופר: **במאן** דאמר קיים איב' דמי אי איתשר' אהקמתו מצי מיפר. [צמאין] שאמר קיים לכי דאמת הוא דנשאלין על ההקמה דהכי נזיר רבי יוחנן פנינדיס (דף טז:).

האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה. חטאת עולה ושלמים אם שלו היתה הבהמה פי' מזהמות של צעלה תלל ותרעה צעדר כלומר חולין היא כיון שהיפר לה צעלה (וכדמפרש לקמן דף טז:ד).

דכי [מקנה] לה צעלה מילתא דצריך לה כלומר אם לא היפר לה שצריכה לקרצנות נזיר צעלה נזיר לא מקני צריכה כגון שהיפר לה צעלה ואינה צריכה לקרצנות נזיר לא מקני לה: **ואי** ס"ד בעל מיעקר קא עקר תיפוק אחריו. דעקר הנדר מעיקרו ולא חל הנדר מעולם והוי כאלם המפריש בהמתו לנזירות ושאל לחכם והמירו דתנן (לקמן דף נא). דנפקא לחולין:

והיינו מעמא דביון דצריכה בפרה. על שציערה עצמה מן היין וכדצי אלעזר הקפר דלמר דמיר חוטא הוא הוה ליה חטאת? (העוף) שמתו צעליה אע"ג דהפר לה לענין ד' [ואיסורין] על הצהמה דין חטאת אם הצהמה [שלה] היא דגמרה ומקדים לה: **היבי** דמי איירימא דלא היפר לה בעל. כלל צריכא למימר דלוקה דהא נזירה היא ופשיטה הוא דלוקה אלל פשיטא דהיפר לה בעל אחר שנטמאה ואחר ששתמה הכי לוקה דצהיח שעתא דשתמה ציין הוי נזירה וש"מ בעל מינו גיין:

לעולם מיעקר עקר. ומייירי שלא היפר ודקאמרת צריכא למימר משום סיפא דאינטיריך ליה למיתני אינה סופגת תני רישא אגב סיפא דסופגת וסיפא אינטיריכא ליה למיתני לאפוקי מדריבי יהודה דלמר דכי נמי היפר לה צעלה ושתמה יין לוקה מכת מדרות ואם תלמר מאי איריא היפר לה ואחר כך היתה שותה לאשמועינן שמתה ונטמאה ואח"כ (שתמה) היפר לה [דלמיתנ] סופגת כיון דמיעקר עקר ה' וי"ל דמשום רבי יהודה נקט הכי דלפילו דציפר ואח"כ שמתה סופגת מכת מדרות אע"ג דכבר היפר כיון דלאיסורא נתכוונה: הכי

מי שאמר פרק רביעי נזיר

ורמיהו כו' זה הכלל כו'. ופה ושיער לא הוי דבר שהנשמה תלויה בו דאי גיין לשיער ותמין לניב שפתים לא מיית: **אמר רב יהודה דאמר** אלהי יעשה פי כפיו מיון. דהואיל דפריש הכי הוי נזיר: **אמרה** הריני נזירה ושמע צעלה ואמר ואני שניהם נזירין ואינו יכול

להפר לה. כדיון דלמר ב' ואני גלי אדעמיס דניחא ליה צמאי דקא נדרה איחי והשתא מקיים לה: **ואי אמרת מיעקר עקר**. בעל את הנדר מעיקרו אישתכח דצהיח שעתא דקאמרתה צבירתה ואני דלא חייל עולה נזירות כלל: **ואי אמרת מינו גיין**. דמכאן ולהצא לא חייל עלה נזירות ג' אלל למפרע הוות נזירה: **איחי אישפראי והציטא אסירא**. דלכי אמרה ואני ד' הוות צבירתה נזירה מעליא: **ואי ס"ד בעל מינו גיין**. את הנדר מכאן ולהצא אמאי אינו יכול להפר משום דקאמר ואני נימא דהאי דלמר ואני להכי הוא דקאמר הכי דתהוי נזירה לפי שעה עד דליקבל עליה נזירות וליגויייה לנזירות אשתו מכאן ולהצא ונזירות ידידי תיחול עליה כדמעיקרא דהא אינו מיפר מכאן ולמפרע: **אלל לאו שמע מינה**. ה'הבעל כי מיפר לנזירות אשתו מעיקר עקר לה. ומשום הכי אינו יכול להפר לה שאם יאח מיפר לה נמאל מיפר את שלו ודמעיקר עקר והיינו טעמא דאינו יכול להפר את שלה משום דצהיח שעתא דלמר ואני ניחא ליה דתהוי נזירה ו' עד דחייל עליה נזירות ט) ה'הא קיים לה לפי שעה ומהיחא שעתא ואילך לא מני מיפר משום דבעל מעיקר עקר ט' ודלעולם אינו יכול להפר ו' ומכאן ולהצא בלא מפרע והכא למפרע לא מני מיפר דהא קיים לה לפי שעה: כ'לא לעולם מינו גיין. אלל היינו טעמא דלא מני מיפר לה כדיון דלמר לה ואני כמ"ד לה קיים נזירותין ד'דמי והלכן אי מיתשיל ט' אהקמתו אהא דקא מקיים לה צרישא מני מיפר ואי לא לא מני מיפר: **ואם שלה היטה הבהמה**. וכגון שהקנה לה אחר לנזירותה ואמר לה על מנת שאין לצעלין רשות זה: **והיינו טעמא**. דתמות דכיון שהפרישה לשם חטאת מעיקרא והשתא לא מנצטרכה לכפרה דהא היפר לה צעלה ועקר את הנדר מעיקרו הויא לה כחטאת שמתו

צעליה דגמיירי דלמיתה אזלא לפי שאין כפרה למתים. ואיט' דמפרשי כיון דצריכה כפרה על שציערה עצמה מן היין והשתא לא צריכה דהיפר לה צעלה ו מעיקרא הויא לה כחטאת שמתו צעליה דגמיירי דלמיתה אזלא דלפילו ר"א הקפר מודה דלא קרבה אפי' על הנצער משום דהויא לה כחטאת שמתו צעליה ט) משום דצחטאת בהמה גמרינן דתמות א' אלל כחטאת העוף לא גמרינן דתמות: **אלל פשיטא דהיפר לה בעל**. וקתני דסופגת את הארבעים על שהיתה שותה יין ומטמאה למתים קודם שהיפר לה: **לעולם אימא לך מיעקר עקר לה בעל**. והכא צמאי עסקינן דסופגת את הארבעים כגון דלא היפר לה. ודקאמרת אי לא היפר לה בעל צריכא למימר דאי לא צריכא אלל משום דקתני סיפא כו': **אינה סופגת**. דצריכא למימר דס"ד ט' דתספוג כיון דנתכוונה לאיסורא: תנא

אגב סיפא דאינטיריך ליה למיתני אינה סופגת תני רישא אגב סיפא דסופגת וסיפא אינטיריכא ליה למיתני לאפוקי מדריבי יהודה דלמר דכי נמי היפר לה צעלה ושתמה יין לוקה מכת מדרות ומיעקר קא עקר. מ"מ בשעה שהפרישתה היתה צריכה כפרה כל' היתה מחויבת להביאתה ואע"ג דהיפר לה בעל למפרע קא עקר לא הוי הפרשה בטעות אלא כחטאת שמתו בעליה: ואי ס"ד מיעקר עקר אמאי סופגת ה' את אילגאי מילתא

למפרע דלא היתה נזירה מעולם ז) איך הכי נמי ור"א הקפר היא הלכן בקל מביאה חטאת העוף ובעליה מועט כיון דאשכחן נשאלין על ההקם ולא על ההפר. ואי ס"ד מעקר עקר תיפוק ליה דהוי כאילו לא נדרה כלל ומעיקרא הפרשה בטעות הוואי והיינו טעמא כיון דצריך הפרה כו"א הקפר כדמפרש בסמוך משום דלקמן קריבה הוצרך ליתן טעם יפה להקרבה אבל הכא דלמיתה אזלא לא חש הצריך: ואי דגרסי כיון דלא צריך כפרה דכבר הפיר לה בעלה הוי כחטאת (שמתו בעליה) אע"ג דבעל מיעקר קא עקר. מ"מ בשעה שהפרישתה היתה צריכה כפרה כל' היתה מחויבת להביאתה ואע"ג דהיפר לה בעל ומיעקר קא עקר לא הוי הפרשה בטעות אלא כחטאת שמתו בעליה: ואי ס"ד מיעקר עקר אמאי סופגת ה' את אילגאי מילתא

למפרע דלא היתה נזירה מעולם ז) איך הכי נמי ור"א הקפר היא הלכן בקל מביאה חטאת העוף ובעליה מועט כיון דאשכחן

מסורת הש"ס

(א) [מסופתא פ"ג:] ט) לעיל יט. מדרס ספ"א. א) לעיל כ: (מדרס ג'.) ד) מדרס פג. לקמן כג. ט) [ומאן ג' ושי"ג.] (1) לקמן כג. מדרס פג. (1) [מדרס כח: ושי"ג.] (ח) לקמן כג. מדרס פג. (ט) [י"ל אחר ד"ה איהי, י' י"ל דגרסי,

נוסחת הריב"ן

[א] דלמר יעשה פיו כפיו:
[ב] דלמר איהו ואני:
[ג] אלל כי נזירה (ליחא צביי:
[ד] הויא:
[ה] בעל המפר לנזירות כו':
[ו] צביי כחמוב כאן גליון דמעקר כו':
[ז] מירה לפי שעה:
[ח] נזירות ומיד חל עליה נזירות דהא כו':
[ט] ועולם:
י' צמכאן:
כ) [לא לעולם מינו גיין אלל] ליחא צביי ומיד' והיינו טעמא:
ל) מוחותך והלכן:
מ) אקמייתא:
נ) מעיקר:
ס) דסד"ב:

הגהות הב"ח

(א) ג' והיינו טעמא כיון דלא צריכה כפרה) תח"מ וי"ב פ"א דצריכה כפרה:
(ב) רש"י ד"ה אלל לאו וכי נזירות יודייה דהא קיים לה:
(ג) ד"ה והיינו טעמא וכי שמתו צעליה והא דבקט בהמה משום דנצטמא:

הגהות מהר"ב הנשוברג

[א] רש"י ד"ה והיינו טעמא וכי משום דנצטמא כיהמה גמרינן דתמות. י"ב עיי' לעיל דף יב ע"א רש"י ד"ה או שפרחה וכו' ונצער מתוך פ"ד מהל' פה"ק הלכ' א':
[ב] תוס' ד"ה יד' מירה וכי וה"ה נמתי' אי לא אמר כ"צ"ב.
[ג] ד"ה אלל וכי וי"ע דלא דמי לאחרים. י"ב ר"ל לאחרים שאין יכולים להפר לעלמן. אי"מ:
ד] ד"ה והיינו טעמא וכי אע"ג דהיפר לה לענין איסור מנת איסור נמחק. וי"ב זה יש על פי פ"ב אי"מ:
ה] ד"ה לעולם מעיקר עקר וכי וי"ל דמשום ר' יהודה נקט הכי. י"ב עיי' ח"מ.

הגהות התוספות

- דיבור זה הוא המשך הדברים שלפניו ומיטות יד' מירה כו' נמחק. ועיי' י"ב.
- י"ל כחטאת. כ. י"ל לענין איסור יש.

פי' הרא"ש (המשך)

כגון ששתתה יין ונטמאת למתים ואח"כ הפר לה בעלה דאי מעיקרא עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה כדאמרינן בסמוך: ואי ס"ד בעל מינו גיין ליפר לאשתו והוא ליחסר שלא נתבטל נזרו בהפרתה. אי מיתשיל אהקמתו מצי מפיר שישאל להכם ויתיר לו מה שקיים לה ואז יכול להפר לה כדאי' בנדרים

^[1] מכלל פי' ד"ה אינטיכא ליה לנזיר דלעיל ולמיתני דלקמן דף י"ב וכו':
(א) אולי י"ל כיון דלם התנא אזיל לא קרינא בסו קדשי ה' (א) שייך דלך כ"ב ע"א: